

PREACT-HANKKEEN TIIVISTELMÄ

Tutkimuksen tausta ja yhteiskunnallinen perustelu: Maassamme ei ole tutkittua tietoa siitä, missä määrin (kilpa)urheilijat, liikunnan harrastajat ja valmentajat kokevat tulevansa kiusatuiksi, häirityiksi ja muutoin syrjityiksi urheilun ja liikunnan parissa. Käsitystä ei ole myöskään heidän liikuntaympäristöissä havaitsemastaan syrjinnästä (mukaan luettuna kiusaaminen ja häirintä) tai itse koetun tai liikuntaympäristössä havaitun kiusaamisen, häirinnän ja muun syrjinnän seurauksista.

Oikeusministeriö (2014) on esittänyt huolensa runsaasta sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kohdistuvasta syrjinnästä. Ensimmäinen ja tällä haavaa ainoa tutkimus sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen liikunnan ja urheilun parissa kokemasta syrjinnästä osoittaa, että sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöön kuuluvat liikunnan harrastajat joutuvat välttelyn, epäkunnioittavan käyttäytymisen, loukkausten ja seksuaalissävyytteisten vitsien kohteiksi erilaisissa liikuntaympäristöissä (Kokkonen 2012). Kokkonen (2012) tutkimuksen jälkeen v. 2014 – 2015 tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskeva lainsäädäntömme kuitenkin kiristyi ja liikuntalaki uudistui. Tasa-arvolain sisältämä syrjintäkielto laajeni koskemaan sukupuolen lisäksi myös sukupuoli-identiteettiä ja sen ilmaisua. Uudistunut liikuntalaki edellyttää eriarvoisuuden vähentämistä ja tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä. Uusi yhdenvertaisuuslaki puolestaan kieltää seksuaaliseen suuntautuneisuuteen perustuvan syrjinnän. Lakimuutosten takia on tärkeää selvittää, millaisen kiusaamisen, häirinnän ja muun syrjinnän kohteiksi sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvat urheilijat, liikunnan harrastajat ja valmentajat tätä nykyä joutuvat. Toisaalta sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöön kuuluvia urheilijoita, liikunnan harrastajia ja valmentajia ei ole aiemmin laajamittaisesti tutkittu eikä heidän syrjintäkokemuksistaan tai liikuntaympäristöissä havaitsemastaan syrjinnästä (mukaan luettuna kiusaaminen ja häirintä) ja niiden yleisyydestä tai seurauksista ole maassamme käsitystä.

Tutkimuksen rahoitus ja toteutuspaikka: Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisessä tiedekunnassa toteutettava PREACT-hanke on saanut 9.3.2018 opetus- ja kulttuuriministeriöltä rahoituksen vuosille 2018 – 2021; 1. tutkimusvuoden vahvistettu osuus 150 000 euroa. Tutkimuksen vastuullinen tutkija on sertifioitu urheilopsykologi, PsT, LitM Marja Kokkonen (Marja.Kokkonen@jyu.fi; 050-3829 335), joka antaa tutkimuksesta mielellään lisätietoja.

Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusmenetelmät: PREACT-hanke pyrkii kyselylomake- ja haastattelutiedon avulla 1) tutkimaan urheilijoiden, liikunnan harrastajien ja valmentajien kokemaa ja havaitsemaa kiusaamista, häirintää ja muuta syrjintää erilaisissa liikuntaympäristöissä; 2) vertaamaan Suomen syrjintätilannetta Britannian ja Singaporen tilanteeseen ja 3) selvittämään erillis- ja sekaryhmissä urheiluvalmennukseen liittyviä kokemuksia ja käytänteitä. Syksyllä 2018 PREACT-hankkeessa kerätään tietoa valmentajilta, urheilijoilta ja harrasteliikkujilta anonymisti sähköisin **kyselylomakkein**, joiden toivotaan päätyvän urheiluliittojen ja -seurojen jäsenrekistereiden ja kotisivuille asemoitujen nettilinkkien kautta mahdollisille vastaajille. Kyselylomakkeita jakavat PREACT-hankkeen puolesta kotisivuillaan useat hankkeen yhteistyökumppanit, kuten Suomen olympiakomitea, Seta ry, Hot ry, Trasek ry, Nuorisotutkimusverkosto, Suomen Valmentajat ry ja Suomen Ammattivalmentajat ry. Hankkeen **haastatteluvaiheessa** keskitymme erityisesti sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluviin urheilijoihin ja valmentajiin (mm. lesboihin, homoihin, biseksuaaleihin, muunsukupuolisiin ja sukupuoltaan korjanneisiin). Kansainväliset vertailuaineistot keräämme kyselylomakkein kansainvälisten yhteistyökumppaneidemme kanssa (University of Brighton Iso-Britanniassa ja Nanyang Technological University Singaporessa).

Tutkimuksen tuotokset: Tutkimuksen tuloksia esittelemme kansainvälisissä ja kotimaisissa vertaisarvioituissa tieteellisissä artikkeleissa ja populäärikirjoituksissa, liikuntatieteiden maisteriopiskelijoiden opinnäytetöissä, kongresseissa sekä valmentajien ja opettajien ammatillisissa lehdissä ja työpajoissa. Hankkeen tuloksia hyödynnämme myös liikuntatieteellisen tiedekunnan liikunnanopettaja- ja valmentajakoulutuksissa (perus- ja täydennyskoulutukset).